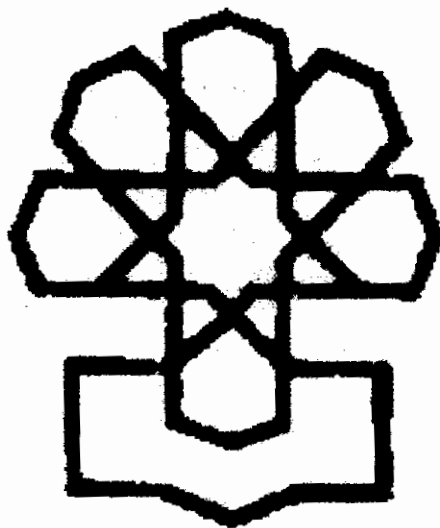

۶۳۳۱

گزارش توجیهی:

گزارشی از عملکرد برنامه سوم
در مورد اولویت‌بندی طرح‌های عمرانی
(ماده ۶۱ قانون برنامه سوم توسعه)

کد موضوعی: ۵۴۰

شماره مسلسل: ۶۳۳۱

معاونت پژوهشی

کار: دفتر مطالعات برنامه و بودجه

دی ۱۳۸۰

فهرست مطالب

۲	مقدمه
۵	بررسی عملکرد اولویت‌بندی طرح‌های عمرانی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۰
۸	بررسی عملکرد اولویت‌بندی طرح‌های عمرانی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱
۱۰	نتایج اولویت‌بندی طرح‌های عمرانی در یک نگاه
۱۳	جمع‌بندی

مقدمه

از زمان تدوین قانون برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۷۴ - ۱۳۷۸) به منظور ایجاد زمینه‌های لازم برای اجرای هدف‌ها و خط‌مشی‌ها و طرح‌های سرمایه‌گذاری از محل منابع بودجه عمومی و شرکت‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت در سال‌های برنامه، طبق بودجه مصوب سالانه، تدابیری اندیشیده شد. تبصره ۵ قانون برنامه دوم توسعه به همین منظور و در دو بند تهیه شده بود. طبق بند «ب» آن، مبادله موافقتنامه اجرایی طرح‌های عمرانی جدید صرفاً پس از طی مراحل زیر، مجاز شمرده می‌شد:

۱. انجام مطالعات توجیه فنی و اقتصادی و اجتماعی؛

۲. انجام مطالعه و طراحی اجرایی؛

۳. انجام مطالعات مکان‌یابی طرح به منظور کاهش هزینه‌ها.

اما از شروع سال ۱۳۷۴ تا پایان برنامه، همه ساله با عدم توجه کامل به مفاد تبصره ۵ قانون برنامه دوم، پروژه‌های عمرانی جدیدی آغاز شد.

سال	تعداد پروژه جدید	درصد پروژه‌های جدید به کل پروژه‌ها	درصد اعتبارات پروژه‌های جدید به کل اعتبارات
۱۳۷۴	۱۱۳۵	۱۸	۱۴
۱۳۷۵	۱۳۴۸	۱۸	۱۲/۴
۱۳۷۶	۲۴۰۰	۲۶/۶	۱۴/۸
۱۳۷۷	۱۹۰۳	۲۱/۳	۶/۸
۱۳۷۸	۱۴۸۷	۱۶	۱۶/۲

• براساس گزارش یک ساله از پروژه‌های ملی سال‌های ۱۳۷۴ تا ۱۳۷۸ سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.

در سال‌های پایانی برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، با توجه به کاهش

درآمدهای بودجه عمومی دولت و در پی سقوط قیمت نفت در بازارهای جهانی، لزوم قانونمند کردن اجرای طرح‌های عمرانی بیش از پیش قوت گرفت. به همین منظور، در تدوین طرح ساماندهی اقتصادی جمهوری اسلامی ایران، یکبار دیگر (در بند ۳۹ تصویب‌نامه شماره ۳۵۹۸۵/ت ۳۵-۲۰۰ هـ مورخ ۱۳۷۷/۶/۳ هیأت وزیران)، مقرر شد آن دسته از طرح‌های عمرانی که به هر دلیل قبل از تکمیل مرحله مطالعاتی و تهیه نقشه‌های تفصیلی و مطالعات فنی، اقتصادی شروع و وارد مرحله اجرایی عملیات ساختمانی شده‌اند، به طرح‌های مطالعاتی تبدیل شوند و برای تکمیل مطالعات طرح اعتبارات کافی پیش‌بینی و تأمین شود و مازاد اعتبار اجرایی از طریق سازوکارهای جابجایی اعتبار یا تخصیص، برای تکمیل عملیات اجرایی سایر پروژه‌ها مصرف شود.

شمار قابل توجه پروژه‌های عمرانی ناتمام و پیامد آن، یعنی طولانی شدن بی‌رویه دوره اجرای طرح‌ها و پروژه‌ها، مسئولان را بر آن داشت که در چارچوب برنامه سوم توسعه نسبت به بررسی مجدد طرح‌ها و پروژه‌ها اقدام و تکلیف پروژه‌ها را از نظر ادامه، تجدید ساختار یا توقف مشخص کنند. به این منظور، فعالیت «بررسی و ساماندهی طرح‌های سرمایه‌گذاری ملی» تدوین و در قالب «سازماندهی و گردش کار نظام برنامه‌ریزی در مرحله سوم» در شهریور ماه ۱۳۷۸ به تصویب هیأت وزیران رسید و طی نامه شماره ۳۱۹/۷۲۷ مورخ ۱۳۷۸/۶/۳۰ برای اجرا به رؤسای شوراهای برنامه‌ریزی ابلاغ شد.

در شرح فعالیت «بررسی و ساماندهی طرح‌های سرمایه‌گذاری ملی» اصول کلی ساماندهی، نحوه طبقه‌بندی و اولویت‌بندی طرح‌های عمرانی مشخص شده است. اصول کلی، طبقه‌بندی و اولویت‌بندی، در این گزارش را می‌توان به شرح زیر جمع‌بندی کرد:

۱. ساماندهی مجموعه طرح‌های عمرانی هر بخش باید براساس جهت‌گیری‌ها و اولویت‌های برنامه سوم صورت پذیرد؛
۲. طرح‌ها و پروژه‌هایی که بدون انجام مطالعات امکان‌سنجی و توجیه فنی، اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی شروع شده‌اند، مورد بررسی مجدد قرار گیرند و در صورت عدم

تأیید از طرف سازمان برنامه و بودجه وقت متوقف شوند؛

۳. به منظور ساده‌سازی و ارزان‌سازی ضمن رعایت استانداردهای فنی، طرح‌های عمرانی در دست اجرا توسط سازمان برنامه و بودجه وقت و دستگاه‌های اجرایی مورد بازنگری قرار گیرند؛

۴. طرح‌های اجرایی جدید، پس از حصول اطمینان از وجود منابع کافی و اتمام طرح‌های نیمه تمام به شرطی پذیرفته شوند که مطالعات توجیه فنی، اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی آن‌ها انجام و به تأیید رسیده باشد.

۵. تصمیم‌گیری در زمینه احداث هر گونه ساختمان اداری از محل اعتبارات دولتی و همچنین ادامه فعالیت مربوط به احداث ساختمان‌های اداری که در پایان سال ۱۳۷۸ کم‌تر از ۵۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته‌اند، در طول برنامه سوم توسعه و براساس ضرورت صورت خواهد گرفت.

براساس شروط فوق اولویت‌بندی طرح‌های عمرانی به شرح زیر تدوین شده است:

اولویت اول - شامل طرح‌هایی که اجرای آن‌ها برای تأمین هدف‌های بخشی جنبه راهبردی دارد. این طرح‌ها با توجه به میزان پیشرفت فیزیکی رتبه‌بندی می‌شوند.

اولویت دوم - شامل طرح‌هایی که ادامه اجرای آن‌ها فقط پس از تغییر ساختار و کاربرد (نظیر تغییر مقیاس، تغییر مکان، تغییر مجری، واگذاری به بخش غیردولتی، استانی شدن و...) توجیه‌پذیر است.

اولویت سوم - شامل طرح‌هایی که باید متوقف شوند یا ادامه آن‌ها به بعد از دوره برنامه موکول شود.

در ادامه فعالیت «بررسی و ساماندهی طرح‌های سرمایه‌گذاری ملی»، به منظور، تبیین مراحل کار و شیوه بررسی و ساماندهی طرح‌ها، «دستورالعمل ساماندهی طرح‌های عمرانی در برنامه سوم توسعه» همراه با فرم‌های جمع‌آوری و جمع‌بندی اطلاعات تهیه و به بخشنامه فوق‌الذکر ضمیمه شد. در این قسمت از کار، سه مرحله برای انجام ساماندهی طرح‌ها پیش‌بینی شد:

۱. بررسی مقدماتی طرح‌های عمرانی توسط دفاتر بخشی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و تکمیل فرم‌های مربوط؛

۲. اولویت‌بندی طرح‌ها با حضور نمایندگان دستگاه‌های اجرایی و دفاتر بخشی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی؛

۳. بررسی نهایی و جمع‌بندی در شوراها و تلفیق امور (اجتماعی، تولیدی، فرهنگی و زیربنایی) مطرح می‌شود و این شوراها ضمن اعمال هماهنگی‌های بین بخشی، با توجه به سقف اعتبار هر یک از فصول در برنامه سوم توسعه و اولویت تعیین شده برای هر طرح، فهرست نهایی طرح‌های عمرانی برنامه سوم را تصویب می‌کند. فهرست نهایی برای اطلاع شوراها و برنامه‌ریزی بخشی و شورای تلفیق برنامه ارسال می‌شود. از نتایج ساماندهی طرح‌ها، متناسب با کمیت و کیفیت فعالیت هر بخش، در تنظیم بودجه سال ۱۳۷۹ آن بخش استفاده شد.

در ادامه تلاش برای سروسامان دادن به وضعیت طرح‌های عمرانی، در قالب ماده ۶۱ قانون برنامه سوم توسعه، انجام تکالیفی بر عهده سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و دستگاه‌های اجرایی گذاشته شد.

بررسی عملکرد اولویت‌بندی طرح‌های عمرانی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۰

ماده ۶۱ قانون برنامه سوم، شامل ۵ بند است که بند اول و دوم آن تکمیل شده بند «ب» تبصره ۵ قانون برنامه دوم توسعه است. بند سوم، دستگاه‌های اجرایی را موظف می‌کند تا به منظور ساده سازی و ارزان سازی، طرح‌های عمرانی در دست اجرای خود را با استفاده از «مهندسی ارزش» مورد بازنگری قرار دهند. استفاده از نظام «مهندسی ارزش» در طرح‌های عمرانی به منظور بازنگری و بهینه سازی طرح‌های عمرانی در سطح وسیعی در کشورهای مختلف مطرح است. حیطة کاربرد مهندسی ارزش در دو زمینه اثر بخشی (گزینش بهینه طرح) و کارایی (اجرای بهینه طرح) است که در صورت اجرای کامل آن نتایج بسیار مطلوبی از ارتقای

کیفیت، همزمان با کاهش هزینه و وقت به دست می‌آید.

بند چهارم یا بند «د» ماده ۶۱ قانون برنامه سوم، سازمان برنامه و بودجه سابق را موظف می‌کند تا با همکاری دستگاه‌های اجرایی، طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی در دست اجرا را با توجه به میزان پیشرفت کار، برای تخصیص اعتبار و تعیین زمان خاتمه به منظور صرفه جویی و تسریع در اجرا، حداکثر تا پایان سال ۱۳۷۹ اولویت بندی کند.

بر همین اساس، آیین‌نامه اجرایی ماده ۶۱ قانون برنامه سوم توسعه تهیه و به تصویب رسید. برای استفاده بهینه از زمان و به کارگیری نتایج فعالیت «بررسی و ساماندهی طرح‌های سرمایه‌گذاری ملی» (که در سال ۱۳۷۸ انجام شد) در اجرای ماده ۶۱ قانون برنامه سوم، بخشنامه شماره ۲۳۸-۳-۱۰۵/۱۰۵ مورخ ۱۳۷۹/۴/۵ رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور صادر شد. این بخشنامه، معاونین امور بخشی، اقتصادی و هماهنگی، فنی و مدیران ذی‌ربط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور را به تکمیل فعالیت انجام شده در مورد اولویت بندی طرح‌های عمرانی و تهیه فهرست نهایی اولویت بندی طرح‌ها موظف و تأکید می‌کند که نتایج این فعالیت طی یک برنامه زمانبندی مشخص، در تدوین بودجه سال ۱۳۸۰ استفاده شود.

در چارچوب این بخشنامه برنامه بازنگری و اولویت بندی طرح‌ها باید به وسیله چهار کمیته در سطوح مختلف تشکیلاتی، از ۵ تیر ماه آغاز و در ۱۵ مهر ماه ۱۳۷۹ خاتمه می‌پذیرفت.

هدف از اجرای بند «د» ماده ۶۱ قانون برنامه سوم توسعه، در چهار موضوع زیر جمع‌بندی شده بود:

۱. تناسب عنوان و محتوای هر طرح با تعریف آن؛
 ۲. اطمینان از همسویی با اولویت‌های برنامه سوم؛
 ۳. رعایت ضوابط نظام فنی و اجرایی طرح‌های عمرانی؛
 ۴. صرفه جویی در هزینه‌ها و تسریع در اجرای طرح‌های عمرانی.
- همچنین در تاریخ ۱۳۷۹/۴/۵ بخشنامه دیگری به شماره ۲۳۸-۱۰۶/۳۰-۱۰۵ معاون

رئیس‌جمهور و رئیس‌سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، کلیه وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی را به استفاده بهینه از منابع و همسویی فعالیت‌های عمرانی با سیاست‌ها و اهداف برنامه سوم توسعه و همچنین اجرای بند «د» ماده ۶۱ قانون برنامه سوم، موظف کرد تا کلیه طرح‌های عمرانی ملی در دست اجرای خود را مورد بررسی قرار دهند و براساس ضوابط و معیارها اولویت‌بندی کنند.

گردش کار و برنامه بازنگری و اولویت‌بندی طرح‌های عمرانی ملی در برنامه سوم برای تمامی طرح‌های عمرانی در دست اجرا و جدید، مطالعاتی، انتفاعی و غیرانتفاعی که تمام یا قسمتی از اعتبار آن‌ها از محل درآمد عمومی تأمین شده باشد در چهار بند زیر جمع‌بندی می‌شود.

۱. تکمیل و اصلاح اطلاعات مربوط به طرح‌های عمرانی ملی (در چارچوب فرم‌های پیش‌بینی شده) و بررسی و جمع‌بندی آن‌ها با توجه به سیاست‌ها و اهداف کمی برنامه و همچنین محدودیت منابع مصوب و ارائه فهرست اولویت‌بندی شده طرح‌ها و مشخص کردن سال خاتمه و اعتبار مورد نیاز در سال‌های مختلف توسط «کمیته کارشناسی طرح‌ها».

۲. بررسی نتایج جمع‌بندی شده در مرحله اول از نظر انطباق طرح‌ها با سیاست‌ها و اهداف بخشی برنامه سوم توسعه و همچنین منابع اعتباری مصوب هیأت وزیران و انجام اصلاحات مورد نیاز در فهرست اولویت‌بندی شده طرح‌ها توسط «کمیته بخشی اولویت‌بندی طرح‌ها».

۳. بررسی طرح‌های عمرانی ملی اولویت‌بندی شده در مرحله دوم از نظر انطباق آن‌ها با سیاست‌ها و اهداف کلان برنامه سوم توسعه و جمع‌بندی آن توسط «کمیته کلان اولویت‌بندی طرح‌ها».

۴. بررسی طرح‌های عمرانی ملی اولویت‌بندی شده از نظر رعایت ضوابط و مقررات نظام فنی و اجرایی و جمع‌بندی و ارائه آن به دفاتر بخشی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور برای تهیه فهرست نهایی توسط «کمیته فنی اولویت‌بندی طرح‌ها».

شروع توأم با تأخیر این برنامه زمانبندی و ادامه نیافتن وظایف کمیته‌ها و گردش کار از

یکسو و محدودیت زمانی برای تهیه لایحه قانون بودجه سال ۱۳۸۰ و تقدیم به موقع آن به مجلس شورای اسلامی از طرف دیگر، باعث شد که این برنامه تقریباً تا پایان کار « کمیته‌های بخشی» ادامه یابد و نتیجه‌گیری آن ابرتر بماند.

بر اساس ماده ۷۵ قانون برنامه سوم توسعه مقرر است در طول برنامه، درصد بودجه عمرانی استانی نسبت به بودجه عمرانی کل کشور از ۲۶ درصد در سال اول برنامه (بارشد سالانه ۶ درصد) و از پنجاه درصد در سال آخر برنامه سوم کم‌تر نباشد. در این راستا، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با انتقال قسمتی از اعتبارات عمرانی ملی به سرجمع اعتبارات استانی، شرایط تغییر وضعیت اجرای تعدادی از طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی را از محل اعتبارات ملی به استانی فراهم آورد. در قانون بودجه سال ۱۳۷۹ کل کشور، حدود ۶۹ درصد اعتبارات عمرانی به طرح‌های ملی، حدود ۱۵ درصد به طرح‌های استانی و حدود ۱۶ درصد به ردیف‌های متفرقه عمرانی اختصاص یافته است. در نگاه دیگر و در مقام مقایسه دو پیوست شماره یک قوانین بودجه سال‌های ۱۳۷۹ و ۱۳۸۰ می‌توان دریافت که حدود ۲۵۰ طرح در فهرست طرح‌های عمرانی ملی سال ۱۳۷۹ بوده که در فهرست مشابه آن در سال ۱۳۸۰ حذف شده است. از این تعداد حدود ۳۵ درصد به لحاظ اتمام عملیات اجرایی از مجموع طرح‌های عمرانی ملی حذف و مابقی، یا به گروه طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی استانی پیوسته یا در طرح‌های دیگر ادغام شده‌اند. با توجه به همسویی اهداف این ماده با یکی از اهداف اولویت‌بندی طرح‌ها، یعنی استانی کردن طرح‌های عمرانی ملی، می‌توان نتایج آن را به منزله اولین نتایج «اولویت‌بندی طرح‌ها» قلمداد کرد.

بررسی عملکرد اولویت‌بندی طرح‌های عمرانی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۱

در آغاز سال ۱۳۸۰ معاونت امور فنی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با درپیش گرفتن یک روش کار جدید، ادامه فعالیت‌های انجام شده را آغاز کرد تا شاید در تدوین بودجه سال ۱۳۸۱ از نتایج این فعالیت بتوان بهره‌مند شد. در این مرحله، معیارهای اولویت‌بندی با توجه

به ماهیت آن به دو دسته تقسیم بندی شد:

۱. معیارهای کیفی قابل تبدیل به کمیت، که شامل توجیحات فنی، اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و زیست محیطی طرح یا پروژه و توجه به اهداف برنامه سوم توسعه می‌شد.

۲. معیارهای کمی، که با توجه به پیشرفت فیزیکی و زمان خاتمه طرح یا پروژه تعیین می‌شد. پس از برگزاری جلساتی از سوی معاونت امور فنی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با مشاوران معاونت‌های بخشی این سازمان و تعیین روش کار، مجدداً فرم‌هایی تهیه و به دفاتر بخشی این سازمان ارسال شد. قرار شد که براساس روش جدید، بار دیگر فرم‌های مربوط تکمیل و با استفاده از نرم‌افزاری که به منظور انجام اولویت‌بندی طرح‌های عمرانی تهیه شده بود، بررسی و کنترل نهایی شوند. پس از جمع‌آوری این فرم‌ها و پردازش اطلاعات، نتایج اولویت‌بندی طرح‌ها نهایی شد و فهرست اولویت‌بندی شده طرح‌های عمرانی ملی بر حسب فصول برنامه در اختیار دفاتر بخشی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور قرار گرفت، تا در تهیه و تدوین قانون بودجه سال ۱۳۸۱ ملاک عمل طرح‌های عمرانی قرار گیرد.

تلاش بر آن است که اعتبار مورد نیاز طرح‌ها و پروژه‌های با اولویت بالا به طور کامل در بودجه سال ۱۳۸۱ دیده شود؛ اعتبار مورد نیاز طرح‌ها و پروژه‌هایی که در اولویت متوسط قرار گرفته‌اند، با تجدید نظر در حجم عملیات، پیشنهاد شود و اعتبار طرح‌ها و پروژه‌های با اولویت پایین، پس از کسر اعتبارات اختصاص یافته به طرح‌ها و پروژه‌های با اولویت بالا و متوسط تأمین و پیشنهاد شود.

فعالیت دیگری که در سال ۱۳۸۰ در سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به منظور اجرای ماده ۶۱ قانون برنامه سوم توسعه انجام شد، تشکیل کمیسیون ماده ۶۱ قانون برنامه سوم بود که وظیفه آن اظهار نظر در مورد، پذیرش طرح‌های اجرایی جدید و تغییر مشخصات طرح‌های در دست اجرا بود (از جمله طرح‌های با اولویت متوسط و پایین).

نتایج اولویت بندی طرح های عمرانی در یک نگاه

طولانی شدن زمان انجام پروژه های عمرانی، تعدد طرح های نیمه تمام، راکد ماندن سرمایه گذاری های ملی، افزایش هزینه های پروژه ها به دلیل تأخیرها، غیراقتصادی شدن طرح های اقتصادی، زیان عدم النفع و تأخیر در بازگشت سرمایه، عدم شروع طرح های توسعه ای به دلیل کمبود منابع و تأثیر بر نرخ اشتغال در طرح های اشتغال زا، از جمله دلایلی است که لزوم انجام طرح اولویت بندی طرح ها را به استناد بند «د» ماده ۶۱ قانون برنامه سوم توجیه می کند.

در این قسمت سعی بر آن است که نتایج اولویت بندی طرح ها بر حسب تعداد پروژه در فصول مختلف، در بخش های امور زیربنایی، تولیدی، اجتماعی و فرهنگی در سه گروه اولویت بالا، متوسط و پایین با تعاریف و سیاست های مالی و اجرایی صورت گیرد.

طرح های با اولویت بالا:

- تخصیص بالاترین اعتبار ممکن در فصل مربوط؛
- اعمال مدیریت زمان برای بخش های باقیمانده؛
- نظارت ویژه و پیگیری مستمر برای خاتمه یافتن طرح؛
- متناسب کردن حجم عملیات در صورت لزوم؛
- فعال کردن نظام تخصیص سالانه.

طرح های با اولویت متوسط:

- کم کردن حجم عملیات تا حدی که بتوان تا پایان برنامه پروژه ها را به پایان برد؛
 - تخصیص بهینه منابع؛
 - اعمال نظام برنامه ریزی و کنترل پروژه؛
 - بررسی امکان انتقال طرح به طرح های استانی.
- طرح های با اولویت پایین:
- انجام مطالعات توجیه فنی، اقتصادی و....

- تخصیص محدود در حد انجام و تکمیل مطالعات؛
- قطع هزینه‌های اجرایی تا زمان خاتمه مطالعات؛
- متوقف کردن طرح‌هایی که مطالعات توجیهی انجام شده نشان دهنده زیانبار بودن آنها است.

۱. فصول تحت پوشش امور زیربنایی

***	اولویت پایین	اولویت متوسط	اولویت بالا	فصل
۲۲	۲	۶	۱۰	آمار و خدمات عمومی
۹۰	۳۸	۴۹	۲۹	عمران شهرها
۳۹	۱	۱	۲	عمران و نوسازی روستاها
۲۲	۵	۱	۵	تأمین مسکن
۴	۰	۱	۱	عملیات چندمنظوره توسعه نواحی
۹۶	۱۴	۷	۳	تحقیقات
۴	۱۷	۳	۷	برق
۸	۵	۴	۳	نفت
۱۵۲	۳۵	۹۴	۱۴۶	راه و ترابری
۲	۲	۳	۱	پست و مخابرات
۲۵	۷	۱۴	۹	علوم و فنون هسته‌ای

*** شامل طرح‌هایی که در سال‌های قبل تمام شده و تعهدات آن تاکنون باقی است؛ طرح‌های تأمین ماشین‌آلات و تجهیزات؛ سال خاتمه آن در سال ۱۳۸۰ است و..... در ادامه به برخی پروژه‌هایی که در فصول مربوط آمد و دارای اولویت بالا است اشاره می‌شود.

عنوان طرح / پروژه	شماره طرح / پروژه	فصل
تهیه کاداستر شهری استان کرمانشاه	۱۰۹۰۵۲۱۰-۰۰۲	آمار و خدمات عمومی و فنی
تهیه کاداستر شهری استان قم	۱۰۹۰۵۲۱۰-۰۰۲۶	
ایجاد تأسیسات فاضلاب سوسنگرد	۳۰۶۰۳۲۱۰-۰۰۷	عمران شهرها
ایجاد تأسیسات فاضلاب شادگان	۳۰۶۰۳۲۱۰-۰۰۴	
ایجاد تأسیسات فاضلاب بندرگز	۳۰۶۰۳۲۵۲-۰۰۲	
ایجاد تأسیسات فاضلاب دیلم و گناوه	۳۰۶۰۳۲۶۱-۰۰۲	
ایجاد تأسیسات فاضلاب کردکوی	۳۰۶۰۳۲۵۲-۰۰۴	
ایجاد تأسیسات فاضلاب تبریز	۳۰۶۰۳۲۰۵-۰۰۱	
ایجاد تأسیسات فاضلاب جویبار	۳۰۶۰۳۲۳۰-۰۰۳	
۱۵۰ واحد خانه‌های سازمانی نیروی هوایی سپاه	۳۰۸۰۲۲۹۰-۰۰۰۴	تامین مسکن
۳۷۰ واحد خانه‌های سازمانی نیروی ستاد مشترک سپاه	۳۰۸۰۲۲۹۰-۰۰۰۸	
۱۹۲ واحد ستاد کل	۳۰۸۰۲۳۸۶-۰۰۱	
نیروگاه دره تخت ۱	۴۰۳۰۱۳۰۸-۰۰۳	برق
نیروگاه زنجیره‌ای یاسوج	۴۰۳۰۱۳۰۸	
تعریض و چهار خطه کردن راه رشت - لاهیجان - لنگرود	۴۰۹۱۸۲۱۴-۰۰۰۱	راه و ترابری
شانزده دستگاه پل‌های گروه ۱ و ۲ و پل وازرود	۴۰۹۱۸۲۱۴-۰۰۰۵	
احداث بزرگراه بابلسر، گرگان	۴۰۹۱۸۲۱۴-۰۰۲۳	
تکمیل راه نورآباد - هرسین	۴۰۹۱۹۲۱۷	

فصل	شماره طرح / پروژه	عنوان طرح / پروژه
	۴-۰۸-۰۹۱۸۲۰۸	احداث باند دوم شهرضا- سورمق ق ۴
	۰۰۱-۰۹۰۷۲۱۹	احداث اسکله و تأسیسات تخلیه
		سنگ آهن در بندر عباس
	۴-۰۰۴-۰۹۱۹۲۱۶	راه تبریز- اهر ق ۱
	۰۰۹-۰۸-۰۹۱۸۲۰۸	پل خان سراهی تخت جمشید
	۰۰۶-۰۲-۰۹۲۱۲۰۲	راه زاهدان- خاش ق ۱
	۰۶-۰۹۲۱۲۰۶	بهسازی رامهرمز- بهبهان
	۰۰۲-۰۹۱۹۲۱۴	احداث راه اصلی لار- کپورستان ق ۳/الف
	۰۷-۰۹۱۸۲۰۷	راه کرمانشاه- اسلام آباد ق ۲/۱
	۰۰۹-۰۳-۰۹۲۱۲۰۳	راه سیرجان - بندرعباس ق ۲

* برگرفته از نتایج پایانی اولویت‌بندی طرح‌های عمرانی ملی - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.

جمع‌بندی

با اجرای صحیح و به موقع ماده ۶۱ قانون برنامه سوم، تحقق اهداف کوتاه‌مدت، کاهش درصد عقب ماندگی از برنامه‌های زمانی تعیین شده در قوانین بودجه سالانه، بهره‌وری بیش‌تر از سرمایه‌گذاری‌های دولت و ده‌ها اثر مثبت اقتصادی را می‌توان انتظار داشت.

براساس ماده ۷۵ قانون برنامه سوم، در سال‌های اول و دوم برنامه تعدادی از طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی ملی به مجموع طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی استانی پیوستند. از طرف دیگر، براساس قانون برنامه دوم و طرح ساماندهی اقتصادی نیز از شروع برخی پروژه‌های دیگر جلوگیری به عمل آمد. نتایج این اقدامات به طور غیرمستقیم در راستای اهداف اولویت‌بندی طرح‌های عمرانی قرار گرفته است. لکن اقدام مستقیمی که در سال ۱۳۸۰ انجام گرفت، یعنی تشکیل کمیسیون ماده ۶۱ قانون برنامه سوم و نیز اولویت دادن به طرح‌های نیمه

تمام و تسریع در به بهره‌برداری رساندن آن‌ها، که خود از نتایج اولیه اولویت‌بندی طرح‌ها به شمار می‌آید، مهم‌ترین اتفاق در زمینه ساماندهی طرح‌های عمرانی است.

در پایان با توجه به مفاد آیین‌نامه ماده ۶۱ قانون برنامه سوم توسعه پیشنهاد می‌شود:

- در طول برنامه سوم توسعه هر سال موضوع اولویت‌بندی طرح‌ها به طور مستمر انجام گیرد، تا شاهد آثاری چون صرفه‌جویی در اعتبارات، هزینه کردن اعتبارات در طرح‌های نیمه تمام و تسریع در زمان خاتمه آن‌ها باشیم.

- تمامی توجه و تلاش باید صرف این موضوع شود که در سال ۱۳۸۱ به طرح‌ها و پروژه‌هایی که از «اولویت بالا» برخوردار هستند و به نمونه‌هایی از آن نیز در گزارش اشاره شد، ۱۰۰ درصد اعتبار تخصیص داده شود تا اهداف اولویت‌بندی طرح‌ها تحقق پیدا کند.
- لازم است در تصویب لایحه پیشنهادی دقت ویژه‌ای به عمل آید تا طرح‌ها و پروژه‌هایی که سال خاتمه آن‌ها ۱۳۸۱ است، ۱۰۰ درصد تأمین اعتبار شوند تا از سیاهه طرح‌ها و پروژه‌های سال ۱۳۸۱ حذف شوند.

- پیشنهاد می‌شود در جریان تصویب لایحه پیشنهادی سالانه در مجلس شورای اسلامی، با طبقه‌بندی کردن طرح‌های هر منطقه و با توجه به پیشرفت فیزیکی آن‌ها، از ادامه فعالیت اجرایی آن تعداد از طرح‌هایی که دارای پیشرفت زیر ۴۰ درصد است و از سال‌های گذشته در دست اجرا بوده‌اند تا پایان برنامه سوم جلوگیری شود.

- هیچ‌گونه اعتباری برای پروژه‌های جدید در نظر گرفته نشود، مگر آن‌که دارای توجیه‌های فنی و اقتصادی و... باشند.

- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور همه ساله گزارش اقدامات انجام شده در مورد ماده ۶۱ قانون برنامه سوم را قبل از تقدیم لایحه بودجه، به مجلس ارائه دهد.